

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

**ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ
ΛΟΓΟΚΛΟΠΗΣ**

Τρίπολη, Ιούνιος 2021

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.	Ορισμός	2
2.	Νομοθεσία.....	2
3.	Μορφές Λογοκλοπής.....	3
4.	Τρόποι Αποφυγής Λογοκλοπής.....	4
5.	Εργαλεία Ανίχνευσης Λογοκλοπής.....	4
6.	Κώδικας Δεοντολογίας και Καλής Πρακτικής Πανεπιστημίου Πελοποννήσου	5
7.	Επιπτώσεις/ Ακαδημαϊκές Συνέπειες.....	6
8.	Βιβλιογραφία	7

1. Ορισμός

Σύμφωνα με το Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας του Γ. Μπαμπινιώτη, λογοκλοπή –ξεν. Plagiarism- είναι η «ιδιοποίηση ξένης πνευματικής παρουσίας» (Μπαμπινιώτης, 1998) και προέρχεται από τη λατινική λέξη *plagiarius* που σημαίνει απαγωγέας (Merriam-Webster Unabridged, 2019). Στο ακαδημαϊκό περιβάλλον και την έρευνα με τον όρο «λογοκλοπή» νοείται η ενσωμάτωση σε κάποιο πνευματικό έργο ιδεών, αποσπασμάτων ή/και μεμονωμένων φράσεων έργου τρίτου προσώπου, χωρίς να γίνεται καμία αναφορά στη σχετική πηγή από την οποία αυτό προέρχεται.

2. Νομοθεσία

Στην Ελλάδα η νομοθεσία δεν εξειδικεύει την περίπτωση της λογοκλοπής αλλά την εντάσσει στο γενικότερο πλαίσιο περί προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας. Ειδικότερα, το πλαίσιο που διέπει τη πνευματική ιδιοκτησία περιλαμβάνεται στο νόμο 2121/1993 (Α'25) περί Πνευματικής Ιδιοκτησίας, συγγενικών δικαιωμάτων και πολιτιστικών θεμάτων. Μορφές πνευματικών έργων σύμφωνα με τον ως άνω νόμο θεωρούνται:

- Τα γραπτά (έντυπα, ηλεκτρονικά ή προφορικά) κείμενα.
- Οι μουσικές συνθέσεις (με κείμενο ή χωρίς).
- Τα θεατρικά έργα (με μουσική ή χωρίς).
- Οι χορογραφίες, οι παντομίμες.
- Τα οπτικοακουστικά έργα.
- Τα έργα εικαστικών τεχνών (σχέδια, έργα ζωγραφικής και γλυπτικής, χαρακτηριστικά έργα, λιθογραφίες, αρχιτεκτονικά έργα, φωτογραφίες, έργα εφαρμοσμένων τεχνών, εικονογραφήσεις, χάρτες, τρισδιάστατα έργα που αναφέρονται στη γεωγραφία, την τοπογραφία, την αρχιτεκτονική ή την επιστήμη).
- Οι μεταφράσεις, οι διασκευές, οι προσαρμογές και άλλες μετατροπές έργων ή εκφράσεων λαϊκής παράδοσης.
- Οι εγκυκλοπαίδειες, οι ανθολογίες και οι βάσεις δεδομένων, εφόσον η επιλογή ή η διευθέτηση του περιεχομένου τους είναι πρωτότυπη, επίσης προγράμματα Η/Υ και το προπαρασκευαστικό υλικό σχεδιασμού τους.

Στα άρθρα 20 και 21 του ν. 2121/1993 καθορίζεται ο τρόπος χρήσης αποσπασμάτων έργων τρίτων για εκπαιδευτικούς λόγους (π.χ. συγγραφή, διδασκαλία, κ.ά.) ενώ στο άρθρο 66 αναφέρονται οι ποινικές κυρώσεις που προβλέπονται για τους παραβάτες των διατάξεων του συγκεκριμένου νόμου.

Η λογοκλοπή δεν είναι αποδεκτή στο ακαδημαϊκό γίγνεσθαι και συνιστά σοβαρό πειθαρχικό παράπτωμα για τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας. Συγκεκριμένα, το άρθρο 23 του Γενικού Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας των Α.Ε.Ι. (ΦΕΚ 220/Α/3.11.2008), αναφέρει ότι «πειθαρχικά παραπτώματα για τα μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π., Ε.Ε.ΔΙ.Π. ή Ε.ΔΙ.Π., Ε.Τ.Ε.Π. και το λοιπό βοηθητικό και έκτακτο διδακτικό–εκπαιδευτικό προσωπικό των Α.Ε.Ι., καθώς και για τους προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές ή σπουδαστές και υποψήφιους διδάκτορες συνιστούν η παραβίαση των κείμενων διατάξεων της νομοθεσίας για τα Α.Ε.Ι., η παραβίαση των αποφάσεων των οργάνων του ιδρύματος και η παραβίαση των κανόνων συμπεριφοράς που πρέπει να επιδεικνύουν τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας, ώστε να μην διαταράσσεται η δημοκρατική λειτουργία και να μην θίγεται το κύρος του Α.Ε.Ι. και των λειτουργιών του. Ειδικότερα, πειθαρχικά παραπτώματα συνιστούν ιδίως: α) Η συνειδητή αποσιώπηση της άμεσης ή έμμεσης συνεισφοράς άλλων προσώπων στο αντικείμενο της επιστημονικής τους έρευνας και διδασκαλίας». Επίσης, το εδάφιο (β), της παρ. 2, του άρθρου 23 του ν. 4777/17.2.2021 (Α' 25) αναφέρει «ως πειθαρχικό παράπτωμα για τους φοιτητές τη λογοκλοπή ή την αποσιώπηση της άμεσης ή έμμεσης συνεισφοράς άλλων προσώπων στο εκάστοτε αντικείμενο επιστημονικής ενασχόλησης ή έρευνας».

3. Μορφές Λογοκλοπής

Η λογοκλοπή μπορεί να είναι εκούσια ή ακούσια, μερική (αντιγραφή μέρους κειμένου χωρίς να υπάρχει σαφής αναφορά της προέλευσής του) ή ολική (αντιγραφή ολόκληρης πηγής).

Παρακάτω παρατίθενται ενδεικτικές μορφές λογοκλοπής:

- Η κατά λέξη αντιγραφή τμήματος ή ακόμη και ολόκληρου του πνευματικού έργου και η παρουσίασή του ως πόνημα του/της συγγραφέως.

- Η αντιγραφή αυτούσιου κειμένου ή μέρους αυτού χωρίς τη χρήση εισαγωγικών ή χωρίς την κατάλληλη αναφορά βιβλιογραφικής παραπομπής.
- Η κατά λέξη μετάφραση και οικειοποίηση ξενόγλωσσων κειμένων/ παραγράφων/φράσεων στην ελληνική γλώσσα.
- Η αντιγραφή εικονογράφησης, σχεδίων, εικόνων, φωτογραφιών ή άλλου οπτικού υλικού χωρίς την κατάλληλη αναφορά βιβλιογραφικής παραπομπής.
- Η αυτολογοκλοπή, δηλαδή η ανακύκλωση-ανασύνθεση παλαιών έργων του/της συγγραφέως και η παρουσίαση τους ως νέα αυτοτελή εργασία.
- Η οικειοποίηση μιας σκηνοθετικής ή παραστατικής προσέγγισης έργου κάποιου τρίτου και η παρουσίασή του ως προσωπική δημιουργία.
- Η εσφαλμένη παράθεση πηγών.

4. Τρόποι Αποφυγής Λογοκλοπής

Η ακαδημαϊκή έρευνα και συγγραφή απαιτεί τη σαφή παράθεση απόψεων, πορισμάτων ή ιδεών από το έργο άλλων επιστημόνων, στο οποίο πρέπει πάντα με ακρίβεια να γίνονται παραπομπές, σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες. Επισημαίνεται ότι αποτελεί ατομική ευθύνη του φοιτητή/ερευνητή¹ να ακολουθεί τους κανόνες ακαδημαϊκής δεοντολογίας, προκειμένου να αποφεύγει πρακτικές που οδηγούν λογοκλοπή.

Ακολουθούν ορισμένες βασικές αρχές για την αποφυγή λογοκλοπής:

- Αποφυγή αντιγραφής και επικόλλησης (copy –paste) αυτούσιου κειμένου ή μέρους αυτού.
- Εντοπισμός βιβλιογραφίας και λεπτομερής καταγραφή βιβλιογραφικών στοιχείων.
- Αναγνώριση της πρωτοτυπίας της ιδέας.
- Παράθεση αποσπάσματος με τη χρήση εισαγωγικών και αναφορά στην πηγή.
- Παράφραση κειμένου με παράλληλη αναφορά στην πηγή
- Χρήση εισαγωγικών σε αυτούσιο κείμενο και αναφορά στην πηγή.
- Ανάλυση και αξιολόγηση των πηγών (κυρίως από το διαδίκτυο).

¹ Σε όλο το κείμενο όπου αναφέρεται το αρσενικό (ερευνητής, φοιτητής, κλπ.) θα εννοείται και η αντίστοιχη χρήση του θηλυκού (πχ. ερευνήτρια, εργαζόμενη, φοιτήτρια, κλπ.) καθώς και το αντίστροφο εκτός και αν υπάρχει σαφής διαφοροποίηση.

- Μετάφραση ξενόγλωσσου κειμένου με αναφορά στην πηγή .
- Καθοδήγηση από τον επιβλέποντα καθηγητή.
- Εισαγωγή βιβλιογραφίας στο τέλος του κειμένου.

Αξίζει να σημειωθεί ότι προσωπικές απόψεις/ιδέες/θεωρίες καθώς και γεγονότα που αποτελούν «κοινή γνώση» δεν χρήζουν αναφοράς σε πηγή .

5. Εργαλεία Ανίχνευσης Λογοκλοπής

Το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου με την υπ. αριθμ.1/22.06.2018 απόφαση της 129^{ης} Συνεδρίασης Συγκλήτου εξασφάλισε πρόσβαση στο λογισμικό ανίχνευσης λογοκλοπής Turnitin (www.turnitin.com) υλοποιώντας την υπ. αριθμ. 2/06.02.2017 Απόφαση της 83ης Συνόδου των Πρυτάνεων περί ανάθεσης στο Σύνδεσμο Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (ΣΕΑΒ) της διαδικασίας προμήθειας λογισμικού ανίχνευσης λογοκλοπής για τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Το λογισμικό ανίχνευσης λογοκλοπής “Turnitin” είναι μια ηλεκτρονική υπηρεσία για την πρόληψη και τον εντοπισμό της λογοκλοπής και τον έλεγχο εγγράφων με μη αυθεντικό περιεχόμενο. Τα αποτελέσματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον εντοπισμό ομοιοτήτων με υπάρχουσες πηγές ή στη διαμορφωτική αξιολόγηση για να βοηθήσει τους χρήστες να μάθουν πώς να αποφεύγουν τη λογοκλοπή και να βελτιώνουν τα κείμενά τους.

Η πρόσβαση στην υπηρεσία “Turnitin” παρέχεται διαδικτυακά, με τη χρήση κωδικών στα μέλη Δ.Ε.Π. όλων των βαθμίδων και στα λοιπά μέλη του εκπαιδευτικού προσωπικού των Τμημάτων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Σημειώνεται ότι οι αναφορές του λογισμικού Turnitin για πιθανή λογοκλοπή, έχουν καθαρά ενδεικτικό χαρακτήρα και η αξιολόγηση τους εναπόκειται στον αρμόδιο διδάσκοντα και τις σχετικές επιτροπές (π.χ. επταμελής επιτροπή εξέτασης διδακτορικής διατριβής).

Στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, για την αποφυγή λανθασμένης χρήσης πηγών και την αποτροπή φαινομένων λογοκλοπής, η κατάθεση των πτυχιακών/διπλωματικών/μεταπτυχιακών/διδακτορικών διατριβών και μεταδιδακτορικών ερευνών που εκπονούνται στο Ίδρυμα θα πρέπει απαραίτητα να συνοδεύεται με επισυναπτόμενη την αναφορά κειμενικής ταύτισης από το λογισμικό

ανίχνευσης λογοκλοπής «Turnitin», η οποία θα κατατίθεται από τον φοιτητή στη γραμματεία, με ευθύνη του επιβλέποντα.

6. Κώδικας Δεοντολογίας και Καλής Πρακτικής Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου με την υπ. αριθμ.4/19-07-2018 Απόφαση της 132^{ης} Συνεδρίασης Συγκλήτου ενέκρινε και ακολουθεί τον Κώδικα Δεοντολογίας και Καλής Πρακτικής για ακαδημαϊκά, διοικητικά και ερευνητικά θέματα. Ειδικότερα, ο Κώδικας Δεοντολογίας και Καλής Πρακτικής αποτελεί ένα κείμενο αρχών που στόχο έχουν την ευαισθητοποίηση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας, ώστε να ενεργούν όλοι σύμφωνα με τις αρχές του ακαδημαϊκού ήθους και της επιστημονικής σκέψης και έρευνας, κατά τα διεθνή πρότυπα. Σε σχέση με τη λογοκλοπή, ο Κώδικας αναφέρει ότι τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας απαγορεύεται να χρησιμοποιούν τις ιδέες, τις απόψεις και τις λέξεις τρίτων χωρίς σαφή και ρητή αναγνώριση της πηγής τους (παράθεση αναφοράς ή παραπομπής). Κάθε έλλειψη αναγνώρισης, ακόμα και ακούσια, θεωρείται λογοκλοπή και παραβιάζει τους κανόνες δεοντολογίας.

Ο Κώδικας Δεοντολογίας και Καλής Πρακτικής δεν συνιστά εγχειρίδιο ποινικών κυρώσεων, αλλά η παραβίασή του μπορεί να ενεργοποιήσει διαδικασίες επιβολής κυρώσεων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τους ισχύοντες κανονισμούς του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

7. Επιπτώσεις/ Ακαδημαϊκές Συνέπειες

Η λογοκλοπή αποτελεί ηθικό και πειθαρχικό παράπτωμα και θα πρέπει να αποφεύγεται. Εάν κατά τη διάρκεια εκπόνησης οποιασδήποτε γραπτής εργασίας διαπιστωθεί κειμενική ταύτιση, είτε από το λογισμικό ανίχνευσης λογοκλοπής «Turnitin» ή/και από τον διδάσκοντα, σε ποσοστό μικρότερο από 20% , αυτό θεωρείται αποδεκτό, με την επιφύλαξη της της αναγνώρισης των πηγών του ταυτιζόμενου κειμένου, παράλειψη της οποίας συνιστά σε κάθε περίπτωση λογοκλοπή. Οι πειθαρχικές ποινές και κυρώσεις που επιβάλλονται για μεγαλύτερα ποσοστά λογοκλοπής, ανάλογα με τη φύση και τη βαρύτητα του αδικήματος, περιλαμβάνουν τα ακόλουθα :

- Στην περίπτωση που το ποσοστό κείμενης ταύτισης κυμαίνεται από 20% έως 30% στο σύνολο του «καθαρού» κειμένου² η εργασία επιστρέφεται στον φοιτητή για διόρθωση των μερών που παρουσιάζουν κειμενική ταύτιση και επανυποβολή.
- Στην περίπτωση που το ποσοστό κείμενης ταύτισης κυμαίνεται από 30% έως 35% στο σύνολο του «καθαρού» κειμένου η εργασία εκπονείται εκ νέου με διαφορετικό θέμα.
- Σε περιπτώσεις εκτεταμένης κείμενης ταύτισης σε ποσοστό μεγαλύτερο του 35% στο σύνολο του «καθαρού» κειμένου, η εργασία εκπονείται εκ νέου με διαφορετικό θέμα και αφαίρεση μίας μονάδας από την τελική βαθμολογία.
- Σε περίπτωση επανάληψης φαινομένων εκτεταμένης κειμενικής ταύτισης ή λογοκλοπής σε εργασίες, ο φοιτητής παραπέμπεται στην Επιτροπή Δεοντολογίας του Πανεπιστημίου σύμφωνα με όσα ορίζονται στον Κώδικα Δεοντολογίας και Καλής Πρακτικής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.
- Σε περίπτωση που διαπιστωθεί εκ των υστέρων εκτεταμένη κειμενική ταύτιση ή λογοκλοπή σε εργασία πτυχιούχου, διπλωματούχου, Διδάκτορα ή Μεταδιδάκτορα, το αρμόδιο συλλογικό όργανο οφείλει να εξετάσει την περίπτωση και έχει τη δυνατότητα να προβεί στην ανάκληση της χορήγησης του τίτλου σπουδών σύμφωνα με όσα ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία.
- Η λογοκλοπή και η ιδιοποίηση ξένων επιτευγμάτων συνιστά παράβαση των κανόνων δεοντολογίας και θα πρέπει να παραπέμπονται στα αρμόδια πειθαρχικά όργανα για τις προβλεπόμενες ενέργειες.

Τονίζεται ιδιαίτερα, ότι τα παραπτώματα της λογοκλοπής και της ιδιοποίησης ξένων επιτευγμάτων δεν προϋποθέτουν εκτεταμένο ποσοστό κειμενικής ταύτισης. Το παράπτωμα της λογοκλοπής μπορεί να αφορά οποιαδήποτε από τις εκφάνσεις αναφέρονται στο κεφάλαιο 3 «Μορφές Λογοκλοπής», ενώ η ιδιοποίηση ξένων

² Ως «καθαρό» κείμενο νοείται το κείμενο από το οποίο έχουν αφαιρεθεί τα περιεχόμενα, το εξώφυλλο της εργασίας, η περίληψη, η βιβλιογραφία, τα παραθέματα και τα παραρτήματα.

επιτευγμάτων κρίνεται κατόπιν της κατ' ουσίαν εξέτασης του περιεχομένου της εργασίας, κατά τους κανόνες της οικείας επιστήμης.

Περισσότερες Πληροφορίες

- Merriam-Webster Unabridged , (n.d.) Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/plagiary> (Ανακτήθηκε στις 14/03/2019)
- Plagiarism.org (n.d.). Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.plagiarism.org/> (Ανακτήθηκε στις 10/01/2019)
- Βιβλιοθήκη –Κέντρο Πληροφόρησης Α.Π.Θ. (2018) Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: lib.auth.gr/el/πνευματικά-δικαιώματα-λογοκλοπή-λογοκλοπή (Ανακτήθηκε στις 20/3/2019)
- Μπαμπινιώτης Γ., (1998), Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας Αθήνα, Κέντρο Λεξικολογίας
- Π.Δ.160 Πρότυπος Γενικός Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας των Α.Ε.Ι. (ΦΕΚ 220/Α/3.11.2008)

**ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΥΓΚΛΗΤΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ**

Απόφαση 1 / 22.06.2018 Συνεδρίαση 129^η

**Θέμα: Κατάθεση διπλωματικών εργασιών των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών στο
Ιδρυματικό Αποθετήριο με επισυναπτόμενη την αναφορά κειμενικής ταύτισης από το «Turnitin»**

Αποφασίζει

Την κατάθεση των διπλωματικών εργασιών των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών στο
Ιδρυματικό Αποθετήριο του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, με επισυναπτόμενη την αναφορά
κειμενικής ταύτισης από το λογισμικό ανίχνευσης λογοκλοπής «Turnitin».
